

**IZVJEŠĆE
STRUČNOG POVJERENSTVA
O REAKREDITACIJI
POSILIJEDIPLOMSKOGA SVEUČILIŠNOG STUDIJA
EUROPSKI STUDIJI
SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU**

**Datum posjeta:
28. siječnja 2019.**

Travanj, 2019.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz sredstava
Europskoga socijalnog fonda.
Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Agencije za
znanost i visoko obrazovanje.

SADRŽAJ

UVOD.....	3
KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA.....	5
PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE	6
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA	6
PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA	6
NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA.....	7
PRIMJERI DOBRE PRAKSE	7
USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA.....	8
OCJENA KVALITETE	11

UVOD

Stručno povjerenstvo koje je imenovala Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) izradilo je Izvješće o reakreditaciji poslijediplomskoga sveučilišnog studijskog programa *Europski studiji* na temelju Samoanalize studijskog programa, popratne dokumentacije te posjeta Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje, javno tijelo koje je punopravni član Europskog registra agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education – EQAR) i Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA), u skladu sa Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskih programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/10), provodi reakreditaciju visokih učilišta, odnosno njihovih studijskih programa. Ovdje je riječ o reakreditaciji dijela djelatnosti visokih učilišta, odnosno sveučilišnih poslijediplomskih studijskih programa.

Akreditacijski savjet Agencije imenovao je Stručno povjerenstvo kao neovisno stručno tijelo, kako bi provelo neovisno vrednovanje poslijediplomskoga sveučilišnog studija.

Izvješće sadrži:

- kratak opis studija
- preporuku Stručnog povjerenstva Akreditacijskom savjetu Agencije
- preporuke za poboljšanje kvalitete i prijedloge mjera koje treba provesti u predstojećem razdoblju (te provjeriti postupkom naknadnog praćenja)
- kratku analizu prednosti i nedostataka
- popis uočenih dobrih praksi
- zaključke o usklađenosti s propisanim uvjetima izvođenja studija
- zaključke o usklađenosti s kriterijima za ocjenu kvalitete.

Članovi Stručnog povjerenstva:

- Prof. Dibyesh Anand, University of Westminster, predsjednik Stručnog povjerenstva
- Dr. Igor Štiks, University in Edinburgh i Faculty for Media and Communication
- Prof. Ciarán Burke, Friedrich-Schiller-Universität Jena
- Dr. Daniela Angelina Jelinčić, Institute for Development and International Relations
- Assoc. prof. Peter W. Zuidhof, University of Amsterdam
- Dr. Teresa Murjas, School Director of Academic Tutoring for Theatre & Television i School of Arts & Communication Design, Reading University
- Marko Radenović, Princeton University i McKinsey & Company
- Katja Simončič, Faculty of Law, University of Ljubljana
- Matteo Tracchi, Human Rights Centre of the University of Padua.

Visoko učilište su posjetili:

- Assoc. prof. Peter W. Zuidhof, University of Amsterdam - moderator
- Prof. Dibyesh Anand
- Matteo Tracchi
- Dr. Igor Štiks
- Dr. Daniela Angelina Jelinčić
- Dr. Teresa Murjas
- Katja Simončič
- Marko Radenović.

Članovi Stručnog povjerenstva koji su primarno sudjelovali u pisanju izvješća:

- Assoc. prof. Peter W. Zuidhof, University of Amsterdam – moderator
- Prof. Dibyesh Anand
- Matteo Tracchi
- Marko Radenović.

U analizi dokumenata, studijskom posjetu i pisanju ovog izvješća, podršku radu Stručnog povjerenstva pružila je:

- Marina Matešić, koordinatorica, AZVO.

Tijekom posjeta Stručno je povjerenstvo održalo sastanke s:

- upravom
- voditeljima studijskih programa
- doktorandima
- nastavnicima i mentorima
- vanjskim dionicima
- alumnijima.

Povjerenstvo je također obišlo knjižnicu, računalne učionice, referadu te predavaonice.

KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA

Naziv studijskog programa iz dopusnice: Poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Europski studiji

Izvođač: Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Nositelj: Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Mjesto izvođenja: Osijek

Područje i polje: Društvene znanosti (Pravo, Politologija, Interdisciplinarne društvene znanosti, Informacijske i komunikacijske znanosti)

Broj doktoranada: 47

Broj doktoranada kojima se studij financira: 1

Broj doktoranada koji sami plaćaju studij i onih kojima studij plaća poslodavac: 46

Broj neaktivnih doktoranada: 23

Broj doktoranda koji imaju službeno imenovanog mentora (na Senatu Sveučilišta): 19

Broj nastavnika: 29

Broj mentora: 15 službeno imenovanih mentora na 19 doktoranada, a 9 su imenovani savjetnicima.

Ishodi učenja studijskog programa:

IU 1: Identificirati, analizirati i podrobno kritički promišljati o istraživačkoj etici u projektima i područjima istraživanja koje obuhvaća doktorski studij.

IU 2: Provesti istraživanje i diseminaciju rezultata istraživanja s akademskim integritetom i u skladu s vrijednostima, načelima i standardima koje promiče akademska zajednica.

IU 3: Samostalno identificirati i definirati istraživačke probleme te samostalno provoditi istraživanja u području europskih studija.

IU 4: Kritički se odnositi prema suprotstavljenim stavovima u područjima vlastita istraživanja, kao i u odnosu prema istraživanjima drugih dionika.

IU 5: Upravljati i sudjelovati u kompleksnim interdisciplinarnim zadaćama i istraživanjima iz područja europskih studija.

IU 6: Evaluirati postojeće i poticati primjenu novih metodologija istraživanja u području europskih studija.

IU 7: Sudjelovati u nacionalnim i međunarodnim znanstvenim debatama iz područja svoga istraživanja.

Struktura studijskog programa (3 godine/6 semestara/180 ECTS-a):

Omjer nastave i istraživačkog rada: 90-110 : 70-90.

Po godinama (str. 8 -9):

Prva i druga godina studija: (1.-3. semestar) kombinacija obveznih i izbornih kolegija u 1., 2. i 3. semestru (svaki 30 ECTS-a). U 4. semestru dva istraživačka seminara (20 ECTS-a) i predaja i obrana teme dokorskog istraživanja (10 ECTS-a) ili umjesto toga mogu napisati dva znanstvena rada (svaki po 10 ECTS-a). Ukupno: 90-110 ECTS-a nastave i 10-30 ECTS-a istraživanja. Treća godina: 60 ECTS-a za istraživački rad i obranu dokorskog rada.

PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE

Na temelju obavljenog postupka reakreditacije, odnosno procjene dostavljenog materijala (Samoanaliza i dr.), posjeta visokom učilištu i razgovora predviđenih protokolom posjeta Stručnog povjerenstva, Stručno povjerenstvo donosi neovisno mišljenje u kojem Akreditacijskom savjetu Agencije preporučuje:

3. izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do 1 godine (najviše 3) u kojem bi visoko učilište trebalo provesti nužna poboljšanja.

Ako se u roku od jedne godine ne postigne dovoljan napredak na temelju preporuka, uslijedit će izdavanje:

3.a) pisma očekivanja koje uključuje zabranu upisa studenata.

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Treba poboljšati kvalitetu doktorskih radova.
2. Treba osigurati više vremena za istraživački rad.
3. Nastava predstavlja opterećenje za samostalan istraživački rad doktoranda.
4. Treba poboljšati kvalitetu radova koje objavljuju doktorandi.
5. Treba unaprijediti kvalifikacije i mogućnosti koje pružaju mentori.
6. Institucijska podrška, stjecanje međunarodnog iskustva za sve dionike te provjera od strane istraživačke zajednice, etička pitanja, znanstvena reputacija Visokog učilišta itd. glavna su otvorena pitanja na čijem unaprijeđenju Visoko učilište treba što skorije poraditi.

PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Doktorski studij Europski studiji vrlo je relevantan s obzirom na aktualni nacionalni kontekst Republike Hrvatske kao države članice koja je nedavno pristupila Europskoj uniji te regionalni položaj Osijeka. U navedenom kontekstu, vrlo je važno dodatno osnažiti znanstveno-istraživačke kapacitete na ovom području.
2. Interdisciplinarni profil studija: utjecaj transnacionalnih europskih zbivanja na države članice i regije Europske unije obuhvaća mnogo različitih aspekata, u rasponu od prava, ekonomije, politike do povijesti i kulture, a koji zahtijevaju primjenu interdisciplinarnog pristupa. Studijski program obuhvaća značajan broj relevantnih disciplina te potiče interdisciplinarno istraživanje.
3. Studijski program ima jedinstven geografski položaj za istraživanje utjecaja transnacionalnih europskih zbivanja iz regionalne perspektive.
4. Studijski program može računati na velik broj zainteresiranih i entuzijastičnih studenata, što je pokazatelj da zadovoljava društvene potrebe.

NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Studijski program je snažno orijentiran prema (europskom) pravu i (poslovnoj) ekonomiji. Dok je europsko pravo naročito važno za Europske studije, relativno malo pozornosti posvećuje se politikama Europske unije kao i povijesti i kulturi.
2. Trebalo bi osnažiti istraživačko usmjerenje studijskog programa. Jasno je da studijski program zadovoljava praktičnu potrebu uključivanja studenata u istraživačke aktivnosti, ali bi trebao biti bolje usklađen s međunarodnim standardima doktorskog istraživanja.
3. Unatoč svojem jedinstvenom regionalnom položaju, studenti i predavači slabo sudjeluju u međunarodnim istraživanjima te im nedostaje prilika za stjecanje međunarodnog iskustva.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

1. Studijski program je snažno povezan sa svojim okruženjem kroz predavanja i studente. To mu omogućava da sudjeluje u istraživanjima koja imaju praktičan značaj za studente te koja mogu pridonijeti razvoju u regiji.

USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA

Propisani minimalni zakonski uvjeti:	
1. Visoko je učilište (VU) upisano u Upisnik znanstvenih organizacija u znanstvenom području doktorskog studija i ima pozitivan ishod reakreditacije (dopusnicu) za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje.	NE
Niti Sveučilište niti Doktorska škola nisu uvrštene u Upisnik znanstvenih organizacija (upisane su samo sastavnice i odjeli Sveučilišta).	
2. VU ima „vertikalnu“ studijskih programa (izvodi preddiplomske i diplomske sveučilišne studijske programe) koji vode do doktorskog studija u istom području i polju ili poljima (u slučaju interdisciplinarnih studija) te potreban broj nastavnika, kao što je definirano člankom 6 Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/2010).	NE i NE
Doktorska škola nema preddiplomske ili diplomske studijske programe i sastavnice koje sudjeluju u izvođenju studijskog programa nisu službeno uvrštene kao izvođači programa, i ne pokrivaju sva (važna/ključna) polja (Europski studiji, Političke znanosti). Nastavnike ne zapošljava studijski program niti Sveučilište, već sastavnice. Na doktorskoj školi stoga nema zaposlenog akademskog osoblja.	
3. VU ima zaposlen potreban broj znanstvenika, kako je definirano člankom 7. Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010).	NE, isto kao gore.
4. Najmanje 50 % sadržaja na visokom učilištu izvode vlastiti nastavnici (nastavnici u punom radnom odnosu i izabrani u znanstveno-nastavna zvanja).	NE, isto kao gore.
5. Omjer je nastavnika i studenata na cijelom visokom učilištu ispod 1 : 30.	NE, isto kao gore.
6. Visoko je učilište osiguralo javnost disertacija.	NE (pristup nije osiguran), a nisu osigurani ni sažeci na engleskom jeziku.
7. Visoko je učilište osiguralo postupak oduzimanja akademskog stupnja (dr. sc.) odredbama statuta ili drugoga općeg akta ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju disertacije koja je plagijat ili krivotvorina.	DA
Dodatni/preporučeni uvjeti za izdavanje pozitivnog mišljenja	
1. VU (ili više njih) ima barem pet nastavnika izabranih u znanstveno-nastavna zvanja u polju ili poljima relevantnim za izvođenje studija, uključenih u izvođenje doktorskog studija.	NE, isto kao gore.
2. VU u postupku posljednje reakreditacije ima standard Znanstvena i stručna djelatnost ocijenjen najmanje „djelomično provedeno“ (3).	*

*Nije bilo akreditacije Sveučilišta. NE ako pogledamo sastavnice kao što su Pravni ili Ekonomski fakultet.	
3. Program doktorskog studija usklađen je sa strateškim programom znanstvenog istraživanja Visokog učilišta.	NE Ne postoji strateški program znanstvenog istraživanja na razini Sveučilišta ili doktorske škole, već samo na razini sastavnica.
4. Omjer je mentora i studenata na cijelom Visokom učilištu ispod 1 : 3.	DA
5. Mentori (svi) udovoljavaju svim sljedećim uvjetima: a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu ili suradničkom (post. doc.) i ima barem dvije godine istraživačkog post. doc. iskustva; b) aktivan znanstvenik u znanstvenom području doktorskog studija (u posljednjih pet godina objavljivao znanstvene radove, sudjelovao na međunarodnim znanstvenim skupovima i/ili sudjelovao u projektima (Tablica 2, Mentori i doktorandi); c) potvrđuje izvedivost okvirnog plana istraživanja pri upisu doktoranda (ili pri prijavi teme); d) osigurava potrebne uvjete (uključujući financijsku podršku) za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (sukladno s okvirnim planom istraživanja doktoranda), bilo kao voditelj, suvoditelj ili suradnik znanstvenog projekta ili na druge načine; e) prošao neku vrstu osposobljavanja (komentorstvo, radionice ili.); f) ima pozitivno mišljenje visokog učilišta o mentorskom radu.	NE*
* a) DA b) NE, neki mentori nemaju objavljenih radova ili projektnih aktivnosti u posljednjih 5 godina; H-indeks pojedinih mentora je nizak ili o tome nedostaju podaci. c) NE, ne pri upisu d) NE, veći dio mentora (7) nije imao projektnih aktivnosti u posljednjih 5 godina e) DA f) DA.	
6. Nastavnici udovoljavaju svim sljedećim uvjetima: a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu; b) aktivan znanstvenik, prepoznat u polju predmeta koji predaje.	djelomično*
* 12 (od 29) nastavnika nije zaposleno na Sveučilištu ili u Osijeku, a 2 su umirovljena.	

Prema tablici iz Samoanalize, ovaj kriterij zadovoljavaju svi nastavnici. Međutim, za većinu nastavnika nema podataka o h-indeksu, a za preostale nastavnike h-indeks je uglavnom nizak (1-2). Isto tako, vrlo mali broj nastavnika prelazi propisan broj norma sati u nastavi.	
7. Mentor u pravilu ne sudjeluje u povjerenstvu za ocjenu teme, ocjenu i obranu doktorskog rada.	NE (mentor jest član povjerenstva).
8. Program doktorskog studija osigurava barem tri godine individualnoga/samostalnoga istraživačkog rada (paralelno, individualno, unutar ili izvan nastave), a pod samostalnim se istraživačkim radom podrazumijeva pisanje disertacije, pisanje radova, odlazak na međunarodne konferencije, terenski rad, nastava u svrhu istraživanja i dr.	NE
<p>Napomene:</p> <p>Omjer nastave i istraživačkograda: 90-110 : 70-90</p> <p>Doktorski je studij predviđen kao trogodišnji program, no nastava traje najmanje dvije godine i nosi oko 100 ECTS-a (ovisno o tome koji se istraživački seminari ubrajaju u nastavu ili na kojima je nastava zamijenjena seminarskim radovima, no u najboljem je slučaju riječ o više od 50 posto programa). Tema doktorskog rada prijavljuje se na kraju druge godine ili prije početka treće godine studija. Istraživački je rad, stoga, predviđen tek na trećoj godini studija. Niti jedan doktorand nema objavljen rad (premda je to obaveza i nosi ECTS-e neophodne za završetak studija).</p>	

OCJENA KVALITETE

	OCJENA KVALITETE I OBJAŠNJENJE POVJERENSTVA („visoka razina kvalitete“ ili „potrebna poboljšanja“)
1. RESURSI: NASTAVNIČKI, MENTORSKI I ISTRAŽIVAČKI KAPACITET I INFRASTRUKTURA	
1.1. Visoko je učilište prepoznatljiva institucija po istraživačkim/umjetničkim postignućima u znanstvenoj/umjetničkoj disciplini iz koje izvodi doktorski studij.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Na doktorskom studiju zaposleno je 29 istraživača od kojih je 9 vanjskih suradnika, što je dovoljan broj. Na studijskom programu zaposleni su stručnjaci iz mnoštva različitih područja. Većina zaposlenika dolazi iz područja društvenih znanosti, od kojih je većina uglavnom potekla iz znanstvenog polja ekonomije ili prava, dok ostatak dolazi iz polja komunikacijskih, humanističkih znanosti ili politologije. Istraživači koji rade kao mentori na izradi doktorskih radova prvenstveno su stručnjaci iz polja ekonomije i prava. Kao takvo, znanstveno osoblje zadovoljava međunarodne standarde usporedivih studijskih programa iz polja europskih studija, od kojih neki također imaju snažan naglasak na pravu i/ili ekonomiji. Studijski program manje je usporediv s drugim studijskim programima na kojima je naglasak na politologiji ili kulturi i povijesti. Većina doktorskih radova ima prepoznatljivu europsku dimenziju.</p> <p>Većina nastavnika i mentora aktivni su istraživači (u posljednjih pet godina), no uglavnom objavljuju radove u lokalnim ili nacionalnim časopisima i medijima, dok je manji broj radova objavljenih u međunarodnim časopisima. Odjek publikacija s obzirom na citiranost općenito je slab, osobito na međunarodnoj razini.</p> <p>Mali broj zaposlenika (često vanjskih suradnika) sudjelovao je u brojnim (međunarodnim) istraživačkim projektima i/ili, što je značajno za studijski program iz europskih studija, (bili) su uključeni u inicijative poput Jean Monnet ili druge europske programe, no mnogi od tih projekata su završili.</p> <p>Treba napomenuti da neki nastavnici i mentori s najvećim brojem objavljenih znanstvenih radova nisu zaposleni na Visokom učilištu, već su vanjski suradnici.</p> <p>Kako bi se poboljšao položaj studijskog programa u nacionalnom i međunarodnom okruženju, Stručno</p>

	<p>povjerenstvo preporučuje da se poboljšaju i broj i kvaliteta znanstvenih publikacija nastavnika i mentora. Stručno povjerenstvo preporučuje da se poveća broj objavljenih radova u međunarodnim recenziranim časopisima i sudjelovanje u (međunarodnim) istraživačkim projektima.</p>
<p>1.2. Broj i opterećenost nastavnika angažiranih na doktorskom studiju osiguravaju kvalitetno doktorsko obrazovanje.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Broj i ukupno opterećenje nastavnika unutar je granice definirane Kolektivnim ugovorom i zadovoljava zakonske zahtjeve.</p> <p>Veći broj kvalitetnih nastavnika/mentora vanjski su suradnici. Također, dio vanjskih predavača i/ili mentora radi izvan sektora visokog obrazovanja i znanosti.</p>
<p>1.3. Nastavnici su visokokvalificirani znanstvenici za predmete koje drže i kojima su posvećeni i time omogućavaju kvalitetan doktorski studij.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Većina nastavnika i mentora aktivni su istraživači i njihov istraživački rad uključuje teme koje su relevantne za ovaj doktorski studij.</p> <p>Kako je navedeno u točki 1.1., kvantiteta i osobito kvaliteta (međunarodnih) znanstvenih publikacija trebala bi se poboljšati kako bi se omogućio kvalitetan doktorski studij.</p>
<p>1.4. Broj i kvalifikacije mentora osiguravaju kvalitetnu izradu dokorskoga rada.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Stručno povjerenstvo smatra da je broj službeno imenovanih mentora (15) dovoljan za potrebe vođenja trenutačno upisanih 19 doktoranada. Mentori posjeduju odgovarajuću istraživačku specijalizaciju unutar područja europskih studija te su kvalificirani za mentorski rad.</p> <p>Kako je navedeno u kriteriju 1.1. istraživačke aktivnosti i znanstvena produkcija mentora mogla bi se poboljšati kako bi se osigurala visoka kvaliteta mentorskog rada.</p>
<p>1.5. Visoko je učilište razvilo metode provjere kvalificiranosti nastavnika i mentora.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Uspostavljen je veći broj postupaka provjere kvalitete i kvalificiranosti nastavnika i mentora. Primjerice, Povjerenstvo za stjecanje doktorata znanosti prati imaju li mentori dovoljne istraživačke kompetencije u području teme dokorskoga rada. Godine 2018. održana je edukacija za mentore i među alumnijima se provodi anketa, međutim, Stručno povjerenstvo nije moglo provjeriti kako se one koriste u svrhu poboljšanja dokorskoga studija.</p> <p>Kako bi se osigurala kvaliteta mentorskog rada i osiguralo da svi mentori budu aktivni u istraživačkom radu te da budu prepoznatljivi znanstvenici u inozemstvu, Stručno povjerenstvo preporučuje da kriteriji za imenovanje mentora budu jasniji i da se kriteriji kvalitete postrože.</p>

<p>1.6. Visoko učilište raspolaže kvalitetnim istraživačkim resursima u skladu sa zahtjevima znanstvene/umjetničke discipline iz koje se izvodi doktorski program.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Visoko učilište osigurava minimalnu količinu resursa za istraživački rad, što uključuje pristup knjižnici i znanstvenoj literaturi i bazama. Međutim, Visoko učilište osigurava vrlo malo ili nimalo financijskih sredstava za provođenje istraživanja doktorandima. Visoko učilište također osigurava vrlo malu (ili uopće ne osigurava) financijsku podršku doktorandima za posjećivanje znanstvenih skupova ili provođenje znanstvenih istraživanja u inozemstvu. Ne postoji sveučilišna knjižnica ili dio knjižnice posvećen potrebama doktorskog studija ili Doktorske škole.</p>
<p>2. INTERNI SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE STUDIJA</p>	
<p>2.1. Visoko je učilište odredilo i prihvatilo djelotvorne postupke kojima se predlaže, odobrava i realizira doktorsko obrazovanje. Ti postupci uključuju obrazloženje znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih i gospodarskih potreba.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Studijski program pokrenut je u skladu s uspostavljenim pravilima Visokog učilišta (Sveučilište u Osijeku) u skladu s odlukom Senata Sveučilišta po pregledu Elaborata o pokretanju doktorskih Europskih studija. U Elaboratu je istaknuta potreba za pokretanjem doktorskih Europskih studija s obzirom na proces pristupanja (sada članstva), Hrvatske Europskoj uniji kao i s obzirom na mogućnost upisivanja studenata iz susjednih država (također u procesu europskih integracija).</p> <p>Čini se da nema jasne i dokumentirane strategije daljnjeg razvoja Doktorske škole ili studijskog programa Europskih studija (samo za Sveučilište u Osijeku). Također nema postupaka redovite (svakih 3-5 godina) provjere potencijalnih promjena znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih i gospodarskih potreba u Hrvatskoj i u regiji koje bi se odrazile na izmjene studijskog programa, a koju bi provodilo vodstvo studijskog programa. Posljedično, na studijskom programu nije razvijena strategija koja bi definirala ponudu kolegija na doktorskom studiju, profil studenata koje VU želi upisivati na program, profil nastavnika koje želi zapošljavati itd.</p> <p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripremiti srednjoročni (3-5 godina) strateški plan kojim bi se definirali istraživački prioriteti, postavili jasni ciljevi (usporedivi s vanjskim mjerilima) unutar ključnih pokazatelja uspješnosti i definirao sustav poticaja, odredio profil istraživača/nastavnika/doktoranada koje VU želi zapošljavati i utvrdio financijski plan. Taj strateški plan ažurirao bi se svake godine i revidirao svakih pet godina.

<p>2.2. Pokretanje je doktorskoga studija usklađeno sa znanstvenom misijom i vizijom visokog učilišta, odnosno strateškim programom znanstvenoga/umjetničkoga istraživanja visokog učilišta.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Kako je već prethodno navedeno, nema jasne i dokumentirane strateške programe za daljnji razvoj Doktorske škole ili studijskog programa Europskih studija (samo za Sveučilište u Osijeku u cjelini). Napominje se da je Povjerenstvo od VU također primilo strateške programe Pravnog i Ekonomskog fakulteta, no one ne sadrže nikakve poveznice s doktorskim studijem (Europski studiji). Može se zaključiti da ponudu kolegija i istraživačku strategiju prvenstveno određuju postojeća ekspertiza i istraživački interesi i specijalizacija zaposlenika koji trenutačno sudjeluju u izvođenju studijskog programa. Neki od ponuđenih izbornih kolegija (primjerice, Arhitektura organizacija u kulturi, Upravljanje ljudskim resursima) imaju vrlo malo poveznice s poljem europskih studija.</p> <p>Nadalje, kako bi se omogućilo ostvarivanje misije i vizije Sveučilišta („priprema studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda“ i „uključuje studente u znanstveno-istraživačke aktivnosti“) bit će potrebno staviti mnogo jači naglasak na istraživačke metode, češće uključivati doktorande u istraživačke projekte koje provodi znanstveno-nastavno osoblje, te osigurati financijsku podršku studentima kako bi pokrili troškove provođenja svog znanstvenog istraživanja i sudjelovanja na međunarodnim znanstvenim skupovima.</p> <p>Preporuka: - izraditi strateški plan (vidi kriterij 2.1.) i provesti ostale izmjene navedene u ovom izvješću.</p>
<p>2.3. VU sustavno prati uspješnost programa periodičnim vrednovanjem doktorskog studija i radi na poboljšanjima.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Unatoč tomu što je navedeno u Samoanalizi, čini se da se godišnje vrednovanje doktorskog studija u praksi uopće ne provodi. Čini se da se svake četiri godine sastavlja Izvješće o poslovanju i radu Doktorske škole (svake kalendarske godine jedno poglavlje) koje je usmjereno na odluke koje donosi Vijeće Doktorske škole i ostala tijela (uključujući povjerenstva za obranu doktorske disertacije) kao i pregled financijskog stanja svakog doktorskog studija.</p> <p>Dok se na studijskom programu prikupljaju i evidentiraju određeni podaci o „neaktivnim“ studentima, podaci koje je Povjerenstvo dobilo na uvid nisu sadržavali informacije o stvarnim razlozima za neaktivnost (primjerice, promjena posla/karijere, rođenje djeteta, gubitak interesa za stjecanje akademskog stupnja, financijske poteškoće, nezadovoljstvo</p>

	<p>studijskim programom itd.), već samo formalnim (primjerice, student se nije uspio upisati u sljedeći semestar, student nije uspio predati rad potreban za uspješan završetak kolegija ili istraživačkog seminara itd.). To dodatno otežava mogućnost da se provedu aktivnosti kako bi se smanjilo odustajanje od studija. (Trebalo napomenuti da je studij napustilo već oko 50 % svih studenata upisanih od početka izvođenja studijskog programa, ne uključujući daljnji odljev među trenutačno aktivnim studentima).</p> <p>Na studijskom programu također se prati objavljivanje radova sadašnjih i bivših studenata, no nije jasno postoje li standardizirani postupci priznavanja/nagrađivanja takvih radova na razini studijskog programa ili poticanja objavljivanja radova u renomiranim znanstvenim časopisima. Trenutačno je broj objavljenih radova bivših studenata malen - 7 bivših doktoranada objavilo je samo 12 radova. Još je važnije što te publikacije imaju veoma ograničen utjecaj na akademskoj zajednici, budući da je većina radova objavljena uglavnom u zbornicima konferencija, časopisima Sveučilišta ili čak neznanstvenim časopisima.</p> <p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikupljati više podataka o razlozima zaostajanja na studiju i odustajanja od doktorskog studija - naglašavati važnost objavljivanja vlastitih radova, posebice u inozemstvu, i podupirati doktorande financiranjem lektoriranja znanstvenih radova na engleskom jeziku koji se šalju na objavu u međunarodnim znanstvenim časopisima - osigurati da istraživačke metode koje koriste doktorandi zadovoljavaju međunarodne standarde i prate najnovija zbivanja u području znanstvene metodologije - trenutačno su i glavni udžbenici koji se koriste u kolegiju metodologije zastarjeli.
<p>2.4. VU sustavno prati uspješnost mentora/ima mehanizme vrednovanja mentora, promjene mentora i rješavanja mogućih problema između mentora i doktoranda.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Povjerenstvo je ustanovilo da se provodi samo ograničeno praćenje uspješnosti rada mentora. Vodi se obrazac s detaljnom evidencijom sati utrošenih na rad s doktorandom tijekom akademske godine, koju ispunjava mentor i supotpisuje doktorand.</p> <p>Povjerenstvo je također obaviješteno da su se na studijskom programu redovito provodile ankete u kojima su doktorandi ocjenjivali svoje mentore, no i da je čitava dokumentacija izgubljena u procesu preseljenja studijskog</p>

	<p>programa na novu lokaciju, što je potaknulo sumnju u prakse pohrane i evidencije na studijskom programu.</p> <p>U Članku 32. (5.) Pravilnika o poslijediplomskim studijima navedeno je da: „Student poslijediplomskog studija ima pravo jedanput promijeniti mentora ili temu uz pisani zahtjev Vijeću/Povjerenstvu za poslijediplomski studij i uz pisano očitovanje prethodnog mentora“.</p> <p>Čini se da studijski program ni na koji drugi način nije aktivno uključen u odnos studenata i mentora, s iznimkom voditelja studijskog programa, koji obično posreduje između mentora i doktoranda ako je potrebno.</p> <p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anketa za mentore trebala bi sadržavati više pojedinosti o vrsti podrške pružene doktorandu. - Na studijskom programu treba osigurati čuvanje pričuvnih (<i>backup</i>) kopija, ne samo radi ispravnog vođenja evidencije, već i u svrhu osiguravanja kvalitete.
<p>2.5. VU osigurava akademsku čestitost i slobodu znanstvenog istraživanja.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Povjerenstvo je zadovoljno s nastojanjima Visokog učilišta da osigura akademski integritet i slobode.</p> <ul style="list-style-type: none"> - VU ima Etički kodeks kojim se, između ostalog, propisuju „etička načela u znanosti i visokom obrazovanju“ (4. poglavlje) koja se odnose na integritet, slobodu, prikupljanje i obradu podataka, izvornost znanstvenog rada, plagiranje, krivotvorenje, odnose među zaposlenicima te odnose među nastavnicima i doktorandima. - Na etičke standarde upućuje se u okviru obveznog kolegija Metodologija znanstvenog istraživanja koji se izvodi u prvom semestru. - Na doktorskom studiju koristi se računalni program za provjeru plagijata Turnitin koji je dostupan i doktorandima. - U okviru predaje doktorskog rada, doktorandi su obvezni potpisati Izjavu o akademskoj čestitosti, ne plagiranju i suglasnosti za objavu disertacije u institucijskim repozitorijima. Povjerenstvo preporučuje da se takva izjava uključi i u postupak prijave teme doktorskog rada. - Doktorandi i alumniji nisu imali nikakvih pritužbi u vezi s ograničavanjem akademskih sloboda. - Kako je prethodno navedeno, doktorandi imaju pravo jednom promijeniti mentora.

<p>2.6. Postupak izrade i obrane teme doktorskog rada jasan je i objektivan te obuhvaća javno predstavljanje teme doktorskoga istraživanja.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Postupak izrade i obrane teme doktorskog rada jasan je i objektivan te obuhvaća javno predstavljanje teme doktorskoga istraživanja.</p> <p>Doktorandi bi možda trebali prijavljivati temu doktorskog rada ranije, a ne tek krajem četvrtog semestra studija.</p>
<p>2.7. Ocjena doktorskoga rada rezultat je znanstvene procjene neovisnoga povjerenstva.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Kako je navedeno u Uputama: „Mentor (komentor) doktorske disertacije ne može biti član povjerenstva za ocjenu i obranu teme doktorske disertacije“ i „bar jedan“ član povjerenstva mora biti „vanjski član ili osoba koja nije nastavnik na poslijediplomskome sveučilišnom studiju“.</p> <p>Međutim, doktorske disertacije uglavnom nisu podvrgnute međunarodnoj znanstvenoj kritici.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čak su i članovi vanjskih povjerenstava uglavnom s drugih visokih učilišta u Hrvatskoj ili susjednih zemalja (članice bivše Jugoslavije, zbog nepostojanja jezične barijere). - Doktorske disertacije ne objavljuju se na internetu. - Doktorske disertacije ne pišu se na engleskom jeziku. - Neke od obranjenih doktorskih disertacija nisu uključivale čak ni sažetak na engleskom jeziku (unatoč tome što je to bio jedan od propisanih zahtjeva).
<p>2.8. VU objavljuje sve potrebne informacije o studiju, uvjetima upisa, izvođenja kao i uvjetima napredovanja i završetka studija na lako dostupnim mjestima i medijima.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>VU objavljuje većinu korisnih informacija na svojim mrežnim stranicama (i u medijima), iako se neke informacije ne ažuriraju redovito (npr. raspored predavanja iz veljače 2019. bio je od proljeća 2018.). Studentima nije osiguran sažeti pregled istraživačkih interesa nastavnog osoblja, što bi bilo ključno za privlačenje potencijalnih studenata, povezivanje istraživačkih interesa studenata i nastavnika i ujednačavanje na razini cijelog programa.</p> <p>Stanje je još lošije kada je riječ o stranim studentima. Osim što ne nude podatke koji nedostaju i u hrvatskoj inačici mrežnih stranica, engleske stranice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sadrže samo popis kolegija i nastavnika, no ne nude opis kolegija ili popis literature i - ne nude ključne prijavne obrasce na engleskom jeziku.

	<p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objaviti informacije koje nedostaju (na hrvatskom i engleskom jeziku) na mrežnim stranicama - razmotriti objavu kratkih biografija svih zaposlenika na mrežnim stranicama doktorskog studija (na hrvatskom i engleskom jeziku), u kojima bi bili navedeni svi njihovi istraživački interesi, publikacije i kolegiji - razmotriti objavljivanje informacija o studijskom programu u stranim medijima.
<p>2.9. Financijska sredstva prikupljena za potrebe doktorskog obrazovanja raspodjeljuju se jasno i na način koji osigurava održavanje i unaprjeđenje doktorske izobrazbe (osigurava izvođenje i potporu istraživanja doktoranda kako bi uspješno završili program).</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Povjerenstvo je ustanovilo da je institucionalna potpora istraživanjima doktoranda ili njihovu sudjelovanju na konferencijama veoma ograničena (osim ako ih je posebno organiziralo VU ili doktorski studij). To je ustanovilo unatoč financijskim izvješćima koja pokazuju da prihodi od studijskog programa redovito i značajno premašuju troškove (u 2015. prikupljeni prihodi bili su ~ 50 % viši od troškova; u 2016. godini ~ 150 % (!) viši, a u 2017. ~ 65 % viši), što ukazuje na to da bi trebala biti dostupna sredstva za ulaganje u potporu studentima i njihovim istraživanjima, ili da bi se školarine mogle smanjiti.</p> <p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - više ulagati u studente (stipendije, sredstva za pohađanje znanstvenih skupova i istraživački rad) ili smanjiti školarine.
<p>2.10. Školarine se utvrđuju na temelju jasnih kriterija (i stvarnih troškova studija).</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>S obzirom na financijska izvješća koja je Stručno povjerenstvo primilo (vidi kriterij 2.9.), koja dosljedno pokazuju da su prihodi od studijskog programa veći od troškova, Povjerenstvo se ne može složiti da se naknade određuju na temelju stvarnih troškova studiranja.</p> <p>Osim toga, na temelju procjene troškova dostavljenih Povjerenstvu, čini se da kriteriji nisu uvijek transparentni.</p> <ul style="list-style-type: none"> - U Samoanalizi je navedena jednokratna paušalna suma od 400 EUR/3000 HRK bruto (otprilike 5 % ukupnih troškova studija) koja se isplaćuje mentorima doktorskih disertacija, no to se ne spominje u raščlambi troškova dostavljenih Povjerenstvu. - Nejasno je na što se točno odnose troškovi kategorije "Konferencije - trošak osiguranja znanstvene produktivnosti doktoranda" jer su doktorandi Povjerenstvu rekli da studijski program

	<p>ne pokriva troškove njihova sudjelovanja na konferencijama, osim ako ih organizira sam studijski program ili ako su organizirane u suradnji s drugim visokim učilištem.</p> <p>Preporuka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omogućiti transparentne i nekontradiktorne kriterije za određivanje školarina - prvo procijeniti troškove u skladu s provedbom srednjoročnog strateškog plana i tada odrediti školarine kao samo jedan od (a ne jedini) izvor financiranja.
3. POTPORA DOKTORANDIMA I NAPREDOVANJE TIJEKOM STUDIJA	
3.1. VU određuje upisne kvote na temelju nastavničkih i mentorskih kapaciteta.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Zahvaljujući malom broju upisanih doktoranada (samo jedan u 2017./2018. godini), VU može učinkovito upravljati upisnim kvotama. Čini se da nastavno opterećenje mentora ne prelazi postojeće zakonsko ograničenje. Međutim, Stručno povjerenstvo preporučuje donošenje, naknadno praćenje i nadgledanje detaljnijih smjernica za mentorstvo kako bi se osigurala znanstvena kvaliteta doktorskog rada.</p>
3.2. VU određuje upisne kvote na temelju znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i drugih potreba.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Stručnom povjerenstvu nije obrazloženo određuju li se upisne kvote na temelju znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i drugih potreba. NE postoji postupak za procjenu svih ovih potreba te stoga Stručno povjerenstvo preporučuje uvođenje navedene procjene na godišnjoj osnovi kako bi se stekla relevantna slika o svijetu koji se ubrzano mijenja.</p>
3.3. Visoko učilište određuje upisne kvote ovisno o dostupnom financiranju za doktorande, odnosno na temelju apsorpcijskih potencijala znanstveno-istraživačkih projekata ili drugih izvora financiranja.	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Od 47 doktoranada, VU financira samo jednog. To utječe na sposobnost privlačenja nadarenih i motiviranih doktoranada, također i iz inozemstva. Čini se da nema jasne poveznice između upisnih kvota i znanstveno-istraživačkih projekata ili drugih izvora financiranja. Iako je pohvalno da se u Samoanalizi navodi da „Pro futuro se ocjenjuje potrebnim u Pravilniku o studentskim potporama i stipendijama Sveučilišta u Osijeku predvidjeti i kategoriju stipendija za najuspješnije i najmotiviranije studente doktorskih studija“, Stručno povjerenstvo voljelo bi da VU poduzme konkretne mjere u tom pravcu. Stručno povjerenstvo žali što sadašnji doktorandi, kako se čini, nisu</p>

	<p>uključeni u znanstveno-istraživačke projekte te stoga preporučuje mentorima da proaktivno traže znanstveno-istraživačke projekte u koje bi uključivali svoje doktorande te tako dobili mogućnost da se zajedno akademski razvijaju.</p>
<p>3.4. VU bi trebalo voditi računa o broju upisanih doktoranada tako da svaki kandidat koji će biti upisan ima savjetnika (potencijalnog mentora). Od upisa do kraja doktorskog studija vodi se računa o tome da svaki doktorand ima održivi plan znanstvenog istraživanja te da bude u mogućnosti uspješno završiti doktorsko istraživanje.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Budući da je broj neaktivnih doktoranada velik (23), postavlja se sumnja u održivost doktorskog istraživanja te sposobnost doktoranada da uspješno dovrše istraživanje. Čini se da doktorandi nemaju mnogo mogućnosti raditi na svojem istraživanju tijekom prve dvije godine doktorskog studija te stoga Stručno povjerenstvo svakako preporučuje da se svakom doktorandu od samog početka doktorskog studija dodijeli ne samo savjetnik, nego i mentor koji bi pomogao doktorandu da usmjeri svoje doktorsko istraživanje.</p> <p>Visoko bi učilište također moglo razmotriti prijedlog da budući pristupnici imaju obvezu predati svoj prijedlog teme istraživanja u okviru upisnog postupka, barem okvirni, te se Visokom učilištu preporučuje da osigura detaljnije upute o načinu izrade teme istraživanja.</p> <p>Iako su studenti pozitivnim ocijenili fleksibilnost mentora i učestalost komunikacije s mentorom, Stručno povjerenstvo predlaže da, s ciljem osiguravanja visoke znanstvene produktivnosti, Visoko učilište uspostavi jasne formalne upute o izradi i praćenju održivog plana istraživanja.</p>
<p>3.5. VU osigurava zapošljavanje zainteresiranih, nadarenih i visokomotiviranih doktoranada iz zemlje i inozemstva.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Kao što je navedeno u točki 2.8., mrežne stranice ne pružaju sve potrebne informacije te su neke informacije dostupne samo na hrvatskom jeziku (primjerice, nastavni programi nisu dostupni na engleskom). Vodič kroz studij koji se navodi u Samoanalizi nije dostavljen Stručnom povjerenstvu. Stoga, budući da se ne radi na privlačenju većeg broja doktoranada iz inozemstva, Stručno povjerenstvo preporučuje Visokom učilištu da poduzme konkretne mjere kako bi osiguralo privlačenje zainteresiranih, nadarenih i visokomotiviranih doktoranada iz inozemstva. To će zahtijevati sposobnost održavanja nastave na engleskom jeziku za sve obvezne kolegije te za većinu izbornih. Studijski program trebao bi se oglašavati u inozemstvu, počevši s međunarodnim visokim učilištima s kojima već ima uspostavljene razne oblike suradnje.</p>

<p>3.6. Postupak je izbora upisanih doktoranada javan i utemeljen na izboru najkvalitetnijih kandidata.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Postupak je izbora upisanih doktoranada javan i utemeljen na detaljnom razgovoru kako bi se procijenila motivacija studenta i ocijenila tema istraživanja. Međutim, Stručno povjerenstvo preporučuje Visokom učilištu da izradi detaljnije kriterije kako bi izabralo najbolje pristupnike, koji primjerice uključuju predaju projektnih prijedloga pristupnika, individualne trogodišnje planove rada, prethodni uspjeh, preporuke, objavljene radove itd.</p>
<p>3.7. VU osigurava razvidnost postupka izbora kandidata u skladu s objavljenim kriterijima te postupka prigovora.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>VU osigurava da je postupak upisa transparentan i usklađen s objavljenim kriterijima. Uspostavljen je i transparentan postupak prigovora. Kako je navedeno u Samoanalizi, „Odbijeni kandidati imaju pravo uvida u dokumentaciju o postupku izbora. U dosadašnjim postupcima odabira kandidata nije bilo prigovora. Osim toga tijekom razgovora pristupnici mogu dobiti sva pojašnjenja u vezi s jasnoćom izbora ili potencijalnim nedostacima njihove prijave koji će utjecati na njezino bodovanje. U slučaju formalnog prigovora odnosno žalbe na rezultate Natječaja o žalbi bi odlučivalo Vijeće Doktorske škole.“</p>
<p>3.8. Postoji mogućnost priznavanja prethodnih postignuća doktoranada i kandidata za studij.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Postoji mogućnost priznavanja prethodnih postignuća doktoranada i kandidata za studij. Doktorandi imaju mogućnost predati zahtjev za priznavanjem prethodnih postignuća te mogu biti oslobođeni pohađanja kolegija kao i drugih obveza. Te zahtjeve razmatra Doktorska škola.</p>
<p>3.9. Prava i obveze doktoranda određene su odgovarajućim aktima visokog učilišta te ugovorom o studiranju koji osigurava visoku razinu institucijske i mentorske potpore doktorandima.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Prava i obveze doktoranda određene su studijskim programom (Statut Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku). Postoji postupak ukoliko doktorand želi promijeniti mentora. Svi doktorandi i članovi udruženja alumnija izjavili su da su zadovoljni programom.</p> <p>Stručno povjerenstvo zamijetilo je da ne postoji službeni dogovor između doktoranda i Sveučilišta (primjerice u obliku ugovora) kojim se definira što se može očekivati od procesa mentoriranja. Stručno povjerenstvo preporuča uvođenje takvog ugovora.</p>

<p>3.10. Osigurana je institucijska podrška za uspješnu prohodnost doktoranda kroz doktorski studij.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Postojeći su mehanizmi institucijske podrške uspješnom napredovanju doktoranda nedostadni. Odnos između doktoranda i mentora čini se općenito vrlo pozitivan, no to je više na neformalnoj razini nego na institucijskoj. Stručno povjerenstvo potiče Visoko učilište da uloži više resursa kako bi dobilo bolji uvid u uzroke neaktivnosti tolikog broja doktoranda te im pružilo podršku potrebnu za daljnji napredak njihovog dokorskog istraživanja. U pogledu aktivnih doktoranda, potrebno je uložiti resurse u jačanje i poboljšanje postojećih sustava mentorstva i praćenja te doktorandima osigurati sredstva za izlaganje na međunarodnim konferencijama u inozemstvu i objavljivanje znanstvenih radova u priznatim međunarodnim znanstvenim časopisima. Povjerenstvo smatra da bi to moglo pomoći da doktorski studij dostigne međunarodne standarde kvalitete doktorskih studija.</p>
<p>4. PROGRAM I ISHODI DOKORSKOG STUDIJA</p>	
<p>4.1. Sadržaj i kvaliteta programa dokorskoga studija u skladu su s međunarodno prihvaćenim standardima.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Studijski program Europski studiji ima prepoznatljiv interdisciplinarni profil koji je usklađen s međunarodnim standardima. Veoma je važno da se izvodi doktorski studij iz područja europskih studija s obzirom na hrvatski kontekst, a posebice s obzirom na ulogu Osijeka u regiji. Čini se također važnim to što je studijski program usmjeren na proučavanje učinka procesa europskih integracija iz regionalne perspektive, pri čemu se primjenjuje interdisciplinarni pristup.</p> <p>S obzirom na prepoznatu nacionalnu i regionalnu važnost studijskog programa, još je važnije bolje uskladiti studijski program s međunarodno priznatim standardima. Posebice je potrebno poboljšati sljedeće aspekte studijskog programa.</p> <p>1. Sadržaj studijskog programa nije u potpunosti usklađen s međunarodno priznatim standardima dokorskkih studija iz područja europskih studija. Najjači naglasak na studijskom programu stavljen je na pravo, međunarodno poslovanje i međunarodnu ekonomiju, čime je pokriven samo ograničen dio područja, metoda i teorija iz europskih studija. Relativno je slabo zastupljena europska politika, analiza javnih politika Europske unije i međunarodni odnosi i povezane metode. Stoga se čini da je broj nastavnika i</p>

	<p>mentora specijaliziranih u području političkih znanosti nizak, dok je naglasak na poslovanju ili poslovnoj komunikaciji manje usklađen s međunarodnim standardima.</p> <p>2. Razina kolegija i istraživačkih seminara ne priprema doktorande dovoljno za provođenje inovativnog istraživanja iz međunarodnih odnosa (vidi točke 4.2. do 4.5. u nastavku). Studijski program nedovoljno potiče doktorande da provode istraživanja koja su u vrhu područja europskih studija što se tiče postojeće literature i istraživačkih metoda te oblikovanja istraživanja.</p> <p>3. Iako je dosad obranjen mali broj disertacija, pregledane disertacije ne zadovoljavaju međunarodne standarde kvalitete u smislu korištene literature iz polja europskih studija, teorijske širine i dubine, no posebice u smislu oblikovanja istraživanja, istraživačkih metoda i opsega i dubine provedenog empirijskog istraživanja (također vidi kriterij 4.4.). Tomu u prilog ide i činjenica da prema dokumentima koje je osiguralo Visoko učilište (Tablica 2. Mentori i doktorandi) studenti ne objavljuju svoja istraživanja u Hrvatskoj ili u inozemstvu.</p> <p>4. Općenito gledano, čini se da se na studijskom programu od doktoranada nedovoljno zahtijeva da se opredijele za temu istraživanja u skladu s međunarodnim standardima doktorskog istraživanja u polju europskih studija. Stoga je program više usklađen sa standardima stručnog ili specijalističkog diplomskog studija, a manje s doktorskom razinom.</p> <p>Stručno povjerenstvo preporučuje da:</p> <p>a) se sadržaj studijskog programa poboljša kako bi se bolje uskladio s međunarodnim standardima i što je još važnije:</p> <p>b) da se istraživačko usmjerenje i sposobnosti doktoranda poboljšaju i bolje usklade s međunarodnim standardima u smislu teoretske usmjerenosti i, što je najvažnije, istraživačkim metodama i provedbom istraživanja.</p>
<p>4.2. Ishodi učenja navedeni na razini studijskog programa i njegovih segmenata u skladu su s razinom 8.2. HKO-a. Oni jasno opisuju kompetencije koje će doktorandi razviti tijekom doktorskoga studija i etičke zahtjeve znanstveno-istraživačkog/umjetničkog rada.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Ishodi učenja na razini studijskog programa samo su djelomično usklađeni s razinom 8.2. HKO-a. Većina ishoda učenja definirana je na razini 7. HKO-a. Uglavnom su ishodi učenja od 1. do 5. navedeni u Samoanalizi usklađeni s razinom 7. HKO-a budući da se uglavnom odnose na kritičko vrednovanje i primjenu postojećeg znanja i metoda na</p>

	<p>složene probleme u području europskih studija i njihovu diseminaciju u složenim društvenim kontekstima (također vidi kriterije znanja, vještina, autonomije i odgovornosti iz HKO-a).</p> <p>Samo se 6. i 7. ishod učenja udaljava od 7. razine prema razini 8.2. HKO-a, što zahtijeva razvoj novog znanja (činjenica i znanja) upotrebom novih metoda i novih oblika komunikacije na visokoj razini autonomije i odgovornosti. Također se napominje da su ishodi učenja trenutačno formulirani vrlo općenito i ne definiraju (dovoljno) precizno znanja koja bi doktorand europskih studija stekao na studijskom programu.</p> <p>Navedeni ishodi učenja upućuju na to da studijski program nije dovoljno usmjeren na osposobljavanje studenata da postanu neovisni istraživači koji doprinose području europskih studija širenjem granica znanja, razvijanjem novih spoznaja, znanja, metoda ili novim primjenama tog znanja u društvu.</p> <p>Studijski program trebao bi se više usmjeriti na osposobljavanje doktoranada, ne samo da sintetiziraju i ponavljaju postojeća istraživanja u području europskih studija, nego i proširuju granice područja, posebice u smislu istraživačkih pitanja, istraživačkih metoda, oblikovanja istraživanja, etike istraživanja i treba poboljšati (međunarodnu) diseminaciju rezultata istraživanja.</p>
<p>4.3. Ishodi su učenja doktorskoga studija logički i jasno povezani s ishodima učenja pojedinih nastavnih sadržaja, mentorskog i istraživačkograda.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Studijski program ima logičnu i jasnu strukturu koja doktorandima omogućuje uspješan završetak studija u razdoblju od tri godine i postizanje navedenih ishoda učenja. Međutim, treba napomenuti da se ishodi učenja više (doktorske) razine ne postižu u potpunosti, ili se postižu tek u završnom stadiju doktorskog studija. Doktorsko istraživanje trebalo bi se usmjeravati od samog početka. Općenito, kako je navedeno u točki 4.2., istraživački fokus u pogledu teorijske širine i dubine te istraživačke metode i oblikovanja istraživanja trebali bi se poboljšati.</p> <p>Iako mnogi studenti smatraju kolegije veoma korisnim, doktorandi koji imaju jasniju ideju o temi svog doktorskog istraživanja htjeli bi ranije početi raditi na njoj. S obzirom na tu grupu doktoranada bilo bi dobro smanjiti broj kolegija pod uvjetom da bi oni mogli sudjelovati u odlučivanju o tome koje kolegije treba izostaviti. Kako je već predloženo u točki 3.4., Visoko učilište moglo bi razmotriti prijedlog da</p>

	<p>budući pristupnici imaju obvezu predati svoj prijedlog teme istraživanja u okviru upisnog postupka, barem u obliku nacрта te se Visokom učilištu svakako preporučuje da doktorandima osigura detaljnije upute o načinu izrade teme doktorske disertacije. Savjetuje se da na kraju prve godine studija svi doktorandi odaberu temu svog dokorskog istraživanja i da im se dodijeli mentor kako bi ranije mogli početi raditi na razvoju svojih istraživačkih pitanja, metoda i oblikovanju dokorskog rada.</p> <p>Treba napomenuti da praktički svim doktorandima dulje treba da završe studijski program, što se može shvatiti kao znak da je struktura dokorskog studija problematična za doktorande.</p>
<p>4.4. Programom dokorskog studija postižu se ishodi učenja i kompetencije u skladu s razinom 8.2. HKO-a.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Povjerenstvo je shvatilo da postizanje ishoda učenja nije dovoljno usklađeno s razinom 8.2. HKO-a. Iako je u okviru studijskog programa objavljen ograničen broj dokorskih disertacija (manje od 10), one uglavnom ne zadovoljavaju zahtjeve istraživačkog rada koje dovode do novog znanja, metoda i rješenja prikladnih za razinu 8.2. HKO-a. Pregledane dokorske disertacije osobito su manjkave s obzirom na teorijsku širinu i istraživačku metodologiju. Disertacije su također manjkave u pogledu pregleda i odnosa s postojećim međunarodnim poljem istraživanja i u većini slučajeva rasprava o metodologiji (obrazloženje istraživačkog pitanja i empirijskih istraživačkih metoda) previše je ograničena. U nekim su disertacijama ograničeni čak i opseg i obuhvat empirijskog istraživanja. Pregledom obrazaca za obranu teme dokorskog rada također je ustanovljeno da nije dovoljno posvećena pažnja i stavljen naglasak na pregled međunarodne literature i na raspravu o istraživačkim metodama u fazi definiranja teme. Treba staviti jači naglasak na međunarodnu istraživačku literaturu, istraživačke metode, oblikovanje istraživanja i provedbu istraživanja u skladu s razinom 8.2. HKO-a.</p>
<p>4.5. Obrazovne su metode (i raspodjela ECTS-a, ako je definirana), na različitim aktivnostima doktoranda, prikladne razini 8.2. HKO-a i osiguravaju postizanje jasno definiranih očekivanih ishoda učenja.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Studijski program i nastavne metode načelno su prikladne za razinu 8.2 HKO-a. Međutim, provjerom kolegija, sadržaja kolegija te nastavnih metoda na prvoj godini (na temelju nastavnih programa koje je dostavilo VU) ustanovljeno je da ti kolegiji ne pripremaju dovoljno doktorande za dokorsko istraživanje koje bi bilo u skladu s aktualnim međunarodnim</p>

	<p>standardima. Istraživačke metode i oblikovanje istraživanja nije dovoljno obuhvaćeno kolegijima te se pojavljuju samo u kolegiju posvećenom metodologiji. Primijećeno je i da je dostupna literatura pomalo zastarjela te da ne omogućuje doktorandima stjecanje uvida u najrecentnije aktualne rasprave, teme i metode iz područja europskih studija. Nastavne metode temelje se pretežno na nastavi/predavanju, a provjera stečenih znanja provodi se u obliku usmenih ili pismenih ispita što se teško može smatrati prikladnim za doktorsku razinu studija.</p>
<p>4.6. Program omogućava stjecanje generičkih (prenosivih) vještina.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Studijski program u dovoljnoj mjeri osigurava stjecanje prenosivih vještina poput akademskog pisanja, prezentacijskih vještina, upravljanja projektima te posebice omogućuje suradnju s dionicima s područja europskih studija.</p> <p>Kako bi se doktorski studijski program bolje pozicionirao na međunarodnom polju istraživanja te se poboljšalo objavljivanje i diseminacija istraživačkih radova, preporučuje se izvoditi više nastave na engleskom jeziku ili osigurati doktorandima kolegije iz engleskog jezika.</p>
<p>4.7. Nastavni su sadržaji u funkciji trenutačnoga i budućega istraživačkog rada i osposobljavanja doktoranda (individualni plan slušanja nastave, generičke vještine i dr.).</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Nastavni su sadržaji u funkciji osposobljavanja doktoranda. Doktorandi općenito cijene nastavni sadržaj, teme te interdisciplinarni karakter studijskog programa.</p> <p>Međutim, Povjerenstvo je utvrdilo da studijski program ne priprema u dovoljnoj mjeri doktorande za sadašnja i buduća doktorska istraživanja (vidi 4.1. do 4.5. gore). Trebalo bi posvetiti više pozornosti istraživačkim metodama i oblikovanju istraživanja. Doktorandi su stručnjaci iz raznih područja te se njihovo prethodno stečeno obrazovanje razlikuje, što predstavlja dodatnu poteškoću pri prilagodbi nastavnog sadržaja potrebama doktoranda i područja istraživanja: doktorandi su prethodno stekli obrazovanje iz različitih područja među kojima nema europskih studija (zbog nepostojanja preddiplomskog i diplomskog studija u tom području), a neki doktorandi postigli su relativno slab uspjeh tijekom prethodnih ciklusa obrazovanja (vidi i točku 3.6.).</p>
<p>4.8. Program osigurava kvalitetu međunarodnom povezanošću i mobilnošću nastavnika i doktoranda.</p>	<p>Poboljšanja potrebna</p> <p>Studijski program premalo je međunarodno povezan, što bi moglo doprinijeti osiguravanju kvalitete i usklađivanju</p>

	<p>programa s međunarodnim standardima. Osim jedne iznimke, u studijski program nije uključen niti jedan međunarodni predavač ili mentor. Predavači i mentori slabo objavljuju u engleskim i međunarodno recenziranim časopisima ili knjigama (manje od deset publikacija u posljednjih pet godina). Povjerenstva za ocjenu doktorskog rada nemaju međunarodnih članova. Prema podacima koje je dostavilo VU, mali broj mentora sudjeluje ili je sudjelovao u (međunarodnim) istraživačkim projektima (prema dostavljenom popisu mentora, 4 od 8 su sudjelovala u istraživačkom projektu, od kojih su 2 bili vanjski suradnici te nisu zaposleni na Visokom učilištu).</p> <p>Nijedan kolegij se ne održava na engleskom jeziku i tek nekoliko doktoranda piše svoja predavanja ili disertacije na engleskom jeziku. Studijski program slabo potiče doktorande da svoje istraživanje provode u inozemstvu ili da posjećuju međunarodne konferencije. Posljedica toga je niska međunarodna mobilnost doktoranda.</p> <p>Povjerenstvo preporučuje uspostavljanje i jačanje međunarodnih veza kako bi se osigurala bolja usklađenost rada predavača i mentora s međunarodnim standardima.</p>
--	--

*** NAPOMENA: PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE I OZNAKA KVALITETE**

Zadaća je stručnog povjerenstva u reakreditaciji doktorskih studija višestruka. Povjerenstvo ili dio povjerenstva koje odlazi u posjet visokom učilištu izrađuje prijedlog izvješća na temelju samoanalize, posjeta i popratne, relevantne dokumentacije. Prijedlog izvješća usvajaju svi članovi povjerenstva jednoga grozda, a predsjednik povjerenstva grozda zadužen je za usklađivanje razine ocjenjivanja.

Stručno povjerenstvo u izvješću donosi procjenu zadovoljava li visoko učilište na doktorskom studijskom programu propisane zakonske i podzakonske uvjete, zadovoljava li dodatne/preporučene uvjete koje je utvrdio Akreditacijski savjet Agencije te ima li pozitivnu, odnosno zadovoljavajuću ocjenu kvalitete prema kriterijima ovoga dokumenta. Uz to stručno povjerenstvo obvezatno mora izraditi preporuke za unapređenje kvalitete.

Na temelju procjene svih navedenih elemenata, stručno povjerenstvo može predložiti Akreditacijskom savjetu Agencije: izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta; pismo očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine ili uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo procijeni da visoko učilište svojim doktorskim programom ne zadovoljava zakonske i podzakonske uvjete ili da je kvaliteta izvođenja programa narušena (ne zadovoljava dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta ili je ocjena kvalitete jako loša), ono treba predložiti uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su zakonski i podzakonski uvjeti zadovoljeni, ali je kvaliteta narušena u određenim (gore navedenim) elementima te kako se utvrđeni nedostaci mogu ispraviti u roku do tri godine, ono treba predložiti pismo očekivanja.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su svi zakonski, podzakonski i dodatni/preporučeni uvjeti zadovoljeni, a ocjena kvalitete zadovoljavajuća, odnosno da studijski program ispunjava pravilno zacrtane ishode učenja za tu razinu i područje znanosti, ono može predložiti izdavanje potvrde te obvezati visoko učilište na unapređenje kvalitete u okviru naknadnog praćenja i izvještavanja Agenciji.

Konačno, ako je stručno povjerenstvo, prema gore navedenim kriterijima, predložilo izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta te je procijenilo kako se, osim minimalnog praga kvalitete studijskog programa, odnosno razine kvalifikacijskog okvira, program treba prepoznati kao doktorski program „visoke razine kvalitete“, tada ono Akreditacijskom savjetu može predložiti da Agencija takvu doktorskom programu dodijeli oznaku kvalitete „visoka razina kvalitete“. Time Agencija, uz suglasnost Akreditacijskog savjeta, visokom učilištu dodjeljuje pravo uporabe oznake u akademsku i promidžbenu svrhu.

Oznaka kvalitete „visoka razina kvalitete“ ne može se predložiti odnosno dodijeliti programu ni visokom učilištu koje ne zadovoljava sve zakonske i podzakonske uvjete navedene u ovom dokumentu i sve dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta. Osim navedenog, ocjena kvalitete programa treba odražavati visoku razinu kvalitete na način da je najmanje polovica potkriterija u svakom kriteriju ocjene kvalitete ocijenjena kao visoka razina kvalitete. Akreditacijski savjet Agencije donosi konačno mišljenje o dodjeli oznake. Sadržaj i oblik oznake kvalitete propisat će Agencija svojim općim aktom.

Akreditacijski savjet Agencije na sjednici razmatra završno izvješće sa svim preporukama i prijedlozima te o njemu donosi mišljenje. Agencija na temelju prethodnog mišljenja Akreditacijskog savjeta donosi akreditacijsku preporuku ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje te po primitku ministrove konačne odluke o ishodu postupka dodjeljuje oznaku „visoke razine kvalitete“.